

1776, 3 10
~~1777~~

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE

PRIVILEGIO
PECUNIAE HEREDITARIAE
CREDITORVM IN CONCVRSV

QVAM

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO DVCE AC DOMINO

D O M I N O

C A R O L O A V G V S T O

DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE, MONTIVM ANGARIAE
ET GVESTPHALIAE, REL.

EX DECRETO ILL. IVRISCONSVLTORVM ORDINIS

P R A E S I D E

C A R O L O F R I D E R I C O W A L C H I O

IVR. DOCT. COD. AC NOV. PROF. PVBL. ORD. SERENISS.
DVC. GOTHAN. ET ALTENBVRG. CONSILIAR. AVLIC.
CVR. PROVINC. SAXON. COMMVN. AC IVRECONS. ORDINIS
ADSESS. SCABINOR. COLL. SENIORE SOCIET. LAT.
BENENSIS EPHORO ET FLORENTINAE COLVMBARIAE
DVISB. AC BREMENS. LITTER. COLLEGA

PRO

IVRIVM DOCTORIS DIGNITATE

D. XIV. OCT. MDCCCLXXVI.

PUBLICAE ERVDITORVM DISQVISITIONI

SVMITTIT AVCTOR

I O . H E N R I C . M V N D I V S

BRVNOVICENSIS.

I E N A E

EX OFFICINA STRAVSSIL.

DISCRETISSIMO SENATUI
AC ACADEMIAE
PRIVILEGIO
RECOGNITIONE HEREDITARIAE
CREDITUM IN CON...

THEORAE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERRISSIMO DUCHALI DOMINO
D. O. S. S. I. O.

CAROLO AUGUSTO
REVERENDISSIMO PATRI
ET PRINCIPALI

FRANCISCO CAROLO

CAROLO FRIDRICO WILHELMO

PRO
MAGISTRO

IO. HENRIC. MANDIVIS

PRO

FRANCISCO CAROLO

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
PRIVILEGIO
PECUNIAE HEREDITARIAE
CREDITORVM IN CONCVRSV.

§. I.

 paullo curatius ea perpendimus, quae de pecunia numerata prudentes atque in his imprimis LVDER. MENCKE *a)* ac IO. BERNH. FRIESE *b)* tradunt: multa quidem verba faciunt ac proferunt quoque, quod est perutile atque in foro saepe numero in disceptationem vocatur: tantum tamen abest, ut in scriptis horum iurisconsultorum omnia ea deprehendamus,

a) *diff. de pecunia hereditaria, tiones iuridicas, p. I.*
quam Lipsi. CIOIOCLXXXII. defendit. Translata est eius inter disserta-
b) *diff. de pecunia hereditaria, lenae CIOIOCCVIII.*

mus, quae de eiusmodi debitis eorumque natura scitu sunt necessaria; vt plura potius existant, quae prorsus ab ipsis silentio sunt praeterita; vel minimum maius lumen desiderant. Quum vtriusque iurisperiti aetas ea in tempora incideret, quibus is, qui de iure disputaret, officio suo satisfecisse se arbitraretur, si ad verba magis; quam rem respiceret: quaestiu- culas proponeret superfluas et quicquid tradéret, iure ex Ro- mano, tamquam vnico ex fonte hauriret, iniuriam his homi- nibus, alioquin litteratissimis, haud facimus; neque superuaca- nei operis culpam veremur, si iam attentius priuilegium hoc contemplemur. Eo ordiné id peragamus, vt, eruta illius origine: ipsius deinde pecuniae hereditariae notionem euolu- uamus atque eius iura genuina exponamus hisque traditis, il- lorum vsum simul demonstremus forenses.

§. II.

QVVM antiquiore potissimum aetate fines iurium patrio- rum aequae ac peregrinorum saepissime ita perturbarentur, vt nonnunquam difficile sit definire, quid ex his quidue ex illis descendat: dissidium reperitur inter iurisconsultos in quaes- tione, vnde origo priuilegii nostri sit repetenda? Ii, qui primum pecuniae hereditariae mentionem faciunt, eiusue notionem determinare student, sunt Saxones, videlicet IA- COB. SCHVLTES *c*), DAN. MOLLERVS *d*), BENEDICT. CARP- ZOVI-

c) not. ad Mod. Pistoris ill. quae- quaeft. 124.
stionum iuris com. Saxon. part. III. *d*) libr. I. femestr. cap. 26.

DE PRIVIL. PECVN. HERED. CRED. IN CONCVRSV 3

ZÖVIVS e), CHRIST. PHIL. RICHTERVS f) atque alii; sed haud declarant, quid de origine huius priuilegii statuunt. Legem quidem iuris Romani, ex qua illud deriuandum sit, haud adlegare audent ac singuli solum ad constitutionem Saxoniam prouocant, de qua infra loquamur; minime tamen per id significat, Saxonum saltem proprium hoc esse priuilegium. Per id ductus est, ut quidem opinantur, IO. BRVNNEMANNVS g) in sententiam, illud in iure Romano esse fundatum, quum id ea inter creditorum iura referre haud dubitaret, quae iure obtineant communi. Eum sequuti sunt GEORG. AD. STRVVIUS h), ac IAC. FRID. LVDOVICI i) atque in primis AVG. LEYSERS k): alii vero aliam in sententiam discesserunt ac, solum iure ex Saxonicis id esse deducendum, putarunt. HENR. HAHNIVS l) illud iam monuit. WOLFG. AD. LAVTERBACHIVS m) tacite declarat, id ipsi placere, quum eos, quibus pecunia debetur, hereditaria, in primam classem creditorum haud scribit; clarius vero HAHNII sententiam adprobant DAV. MEVIVS n), IO.

A 2

BERNH.

- e) *iurisprud. forens. German. part. I. const. XXVIII def. 56.*
 f) *de iure et priuilegiis creditor. disput. v. membr. VII. p. 130.*
 g) *de processu concursus creditorum, cap. v. §. 21.*
 h) *syn. iuris ciuilib. ex. XLIV. §. 47. tom. III. p. 255.*
 i) *Einleitung in den Concursprouces, cap. 10. §. 26. p. 65.*
 k) *med. ad pand. spec. 483. med. I. tom. VII. p. 500.*
 l) *observat. theor. pract. ad Wesembecii libros L. dig. part. posterior. p. 754.*
 m) *coll. theor. pract. tom. III. libr. XLII. tit. v. p. 407. Imitatur eum CHRIST. GÖTTL. GMELIN, in der Ordnung der Glaubiger Vhm CIOIDCCCLXXIV.*
 n) *comm. ad ius Lubecense, libr. III. tit. I. art. XII, num. 18. p. 507.*

BERNH. FRIESE *o*) et V. C. IO. ANDR. HOFMANNVS *p*). His reuera haud aduersatur LVD. MENCKE, etsi originem pecuniae hereditariae ex iure naturali, ciuili ac Germanico deduci posse putet: immo nec abhorreere statuimus eadem ab sententia FRID. ES. PVFENDORFIVM *q*) ac AVGVSTINVM DE BALTHASAR *r*), quum coheredi quidem debitoris priuilegium quoddam iure communi tribuendum censent; sed non illud ipsi tribuunt, quod Saxonici inprimis iurisperiti ei adsignant.

§. III.

EXTRA omnem dubitationem est positum prius priuilegium, de quo disputamus, cogitari haud posse; quam si in corpore bonorum debitoris obaerati praedium reperiatur, quod ad illum ex diuisione hereditatis ea lege peruenit, vt ad partem pretii illius coheredi certo tempore soluendam sese obligaret ac promisso huic nondum satisfecerit; vbi autem id euenit, coheredi quidem vindicatio praedii illius haud permittitur ac locus potius inter creditores assignatur; inter illos tamen omnibus creditoribus hypothecariis praefertur atque in primam scribitur classem. Haec quum vera indoles est illius priuilegii, vti infra copiosius monstrabimus: iure meritoque, illud
ex

o) *diff. de pecunia hereditaria*, *q*) *obs. iuris vniuersi, tom. I. obs. II. p. 4.*
p) *in der teutschen Reichspraxi*, *r*) *de classificatione creditorum in concursu, par. I. p. 21.*

ex iure Romano haud descendere, statuimus. Si paullo curatius ea perpendamus, quae iura Romana de ordine creditorum iubeant: duplex saltem constituebatur creditorum genus, quorum alterum eos, quibus pignus competeret: alterum autem illos, qui isto essent destituti, comprehenderet. Quum in his reperirent, quos aliis praeferrere, aequum ipsis videretur, iis *privilegium exigendi* s) tribuebant ac sub nomine *privilegiariorum* t) reliquis creditoribus chirographariis praeferebantur. Plures sunt, qui eiusmodi privilegio essent praediti, videlicet is, qui ad refectio- nem aedium credidit v), is, qui habet actionem funerariam x): deponens y), vxor z), pupillus a) aliique; coheredi autem id ob pecuniam hereditariam, quam obaeratus debitor ipsi, vti debuit, nondum praestitit, id non tribuitur, et ad id accedit, quod si quoque coheredi horum in creditorum pri-

A 3

uilegi-

- s) L. 34. §. 1. D. quibus in causis pignus, L. 25. D. de R. C. ac L. 1. D. de cessione bonor. Vocatur quoque privilegium per eminentiam, L. 24. D. de iur. dor. L. 10. D. ad munic. L. 10. D. de cess. bonor. L. 58. §. ult. D. mandar. vti animaduertunt BARNAB. BRISSON, de verbor. significar. libr. XIV. p. 1121. 10. ORDVEN. WESTENBERGIVS. diu. marco, diss. XLI. p. 359. 10. DE BACK, ad L. 1. D. in quibus causis pignus, cap. IIII. in GERH. OELRICHSHEF. diss. Belgicar. vol. I. tom. III. p. 92 atque alii.
- t) L. 10. D. qui pot. in pign. ac
- L. 3. D. quod cum eo qui in alien. per.
- v) L. 1. D. quibus in causis pignus conf. 10. DE BACK, loc. cit. ac PRAESES diss. de privilegio pecuniae in refectioem aedium creditae, lenae, CIOIO CCLXXI.
- x) L. 17. D. de rebus auctor. in d. poss.
- y) L. 14. de rebus auctor. in d. poss.
- z) L. 17. D. eiusd. tit.
- a) L. 19. D. b. r. PRAESES de privilegio pupilli L. 19. D. de rebus auct. in d. poss. eius heredi denegato, lenae CIOIO CCLXVIII.

uilegiariorum censum esset scriptus, per id priuilegii memorati compos haud factus fuerit, propterea quod secundum ius Romanum creditores hi chirographarii, siue sint simplices; siue priuilegiati, omni discrimine ac delectu remoto, cedere deberent creditoribus hypothecariis: ii, qui pignore haud essent muniti et nihilominus omnibus creditoribus hypothecariis praerent, Romanis prorsus essent incogniti atque illi classem, quae in foro sub nomine primae occurrit, plane ignorant. Clare hoc testantur DIOCLETIANVS ET MAXIMINIANVS, quum scribunt *b) vnde siquidem debitoris tui ceteri creditores pignori res acceperunt, potiores eos, quam te chirographarium creditorem haberi non ambigitur*; longe clarius vero alio in loco *c): eos qui acceperunt pignora quum in rem actionem habeant PRIVILEGIIS OMNIBVS, quae personalibus actionibus competunt, praeferrri constat*. Rem tam vniuerse atque euidenter enunciant, vt nobis non opus sit probatione quadam; neque aliud concludi potest ex loco, qui assignari solet sumtibus funeris, sostro medici, mercedi famulorum, tributis oneribusque aliis realibus. Quae iura fisco competunt intuitu tributorum, nituntur in pignore tacito qualificato *d)*.

Ea,

b) L. 6. C. de bonis iud. auctor. publ. pers. PAVL. GVIL. SCHMIDVS, de iure praelationis fisco intuitu tributorum prae creditore hypo-

c) L. 9. C. qui pot. in pignore.

d) L. 1. C. in quib. causis pign. thecario cuius simul pecunia fundus vel hyporbec. ac L. 1. C. si propter est adquisitus, competere, Ien. CR

100CLX.

Ea iura quae sibi adrogant famuli, medici ac domini debitoris directi, ex legibus Romani deriuari haud possunt, quemadmodum de medicis belle ostendit consultissimus HASENTIENSIS *e*) ac de reliquis infra demonstrabimus; is vero, qui impensam funeris reperit iure ex Romano priuilegium quidem habebat exigendi; minime vero creditoribus hypothecariis proferendus erat. Si iurisconsultus solummodo dicit *f*): *impensa funeris, semper ex hereditate deducitur, quae etiam omnem creditum solet praecedere, quum bona soluenda non sint*: sub hoc credito solum creditores intelligit personales, vti recte animaduertit ERNEST. CHRISTIAN. WESTPHAL *g*).

§. IV.

SENTENTIA, quam amplexus sum, impugnari haud potest argumento, quo utitur vir summus, AVG. LEYSERVS *b*), quum priuilegium pecuniae hereditariae iure ex Romano deriuare studet. *Coheres, inquit, sine dubio quamdiu hereditas indiuisa iacet, partis suae dominus est. Id dominium tunc, quum in diuisione praedia hereditaria alteri addici, ac sibi contra annu-*

1000. RVD. CHRIST. HENNE, *de iure fisci*, Erford. 1000. CLXIX. et perill. IO. AVG. HELDFELD, *diff. de hypotheca fisci praesertim in bonis post contractum quae sitis*, cap. I. §. XII. in eius opusculis, p. 241. *e*) *diff. de priuilegio medici creditorum in concursu*, Ienae, 1000. CLXXV.

f) L. 45. D. de religiof.

g) in dem Versuch einer systematischen Erleuterung der saemtl. Rom. Gesetze vom Pfandrecht, cap. VII. §. 147. p. 211.

b) Spec. CCCCLXXXIII. med. I. vol. VII. p. 500.

annuam pensionem, astem; vel simile quid stipulatur, transfert quidem in coheredem, non tamen per venditionem, quae in divisionibus hereditariis non praesumitur, L. 34. famil. exerciscund. sed per contractum innominatum do ut facias, do ut des. Ergo si is, qui praedia suscepit, modum adiectum non implet, addicens utilem vindicationem: seu ut ea in L. 1. C. de donat. quae sub modo explicatur, actionem, qua dominium pristinum sibi restituatur. Memoratu profecto dignum est, quod imperatores VALERIVS; et GALLIENVS ^z) in constitutione a LEYSERO memorata ordinarent. Haud quidem statuere audeo, illos principes vocabulum *vindicationis* sensu sumere improprio, quum illam probe distinguunt a conditione illa; siue actione in personam, qua non minus donator, qui factam donationem impugnare vult, uti potest; merito tamen animaduertendum est, legis rationem ex sententia iurisconsultorum magni nominis in alimentis, quae donatarius donatori promiserat eorumque favore esse quaerendam ideoque rei vindicationem donatori, qui res donatas recuperare vult, eo demum casu si liberalitatem hanc, ut donatarius ipsi alimenta praestet, exercuit; sed, quod intendit, haud consequitur, tribui. Probabilem esse coniecturam hanc, ab ANTON. PEREZ ^k), IO. BRVNNEMANNO ^l), DIDACO COVARRVVIA ^m) ac

FRAN^o^z) L. 1. C. de donat. sub modo.^l) ad L. 1. C. de donat.^k) praefect. in cod. libr. VIII, tit. 55. p. 123.^m) lib. 1. varior. cap. 14.

FRANCISCI MANTICA *n*) adprobatam, vel minimum partim ex vocalis *in hoc casu* in hac lege non sine causa bis repetitis; partim ex eo, quod claris verbis adiciatur, duos principes in hoc casu vindicationem dandam esse sanxisse, colligendum est; vbi vero quoque concedere vellemus, ea, quae de donatione alimentorum causa inita sancita sunt, ad omnem donationem sub modo factam extendi posse, vsque eo cum LEYSERO progredi haud licet, vt, contractu innominato, do vt des inito, eum, qui rem alteri dedit, illius dominum manere, atque istam rei vindicatione repetere posse ob modo laudatam legem statueremus. Hoc si adfirmare vellemus: sententiam adoptaremus, quae cum claris iuris locis pugnaret, quum isto in casu ei, qui contractum innominatum implevit *actionem causa data, causa non secuta* o) tribuunt; per id autem ipsi rei vindicationem, quae non; nisi a domino potest institui, denegant p). Et si itaque LEYSERO libens concedere possimus, negotium, quo vnus coheres alteri praedium quoddam in diuisione ita relinquit, vt alter ad dandum quid; vel faciendum sese obliget, maiori iure contractum vocari innominatum; quam emtionem venditionem; iure tamen meritoque negamus, coheredem, qui saltim iure frui-

B

tur,

n) de tacit. et ambig. conuent. libr. ill. 10. LVD. SCHMIDIVS, in dem XIII. tit. 44. tom. II. p. 102. Lehrbuch von Klagen, part. II.

o) STRVVIVS, ex. XVIII. §. I. p. 740.

199. IUST. HENN. BOEHMERVS, p) MULLERVS ad Struu. de action. sect. II, cap. 5. §. 22. et

tur, pofcendi intra tempus determinatum quamdam summam ob eiusmodi praedium, retinere suum condominium ex sententia iuris Romani hocque nomine aliis creditoribus esse praefendum.

§. V.

HAEC quum ita se habeant: tantum abest, vt priuilegium pecuniae hereditariae iure ex peregrino deducamus; vt illud potius in patria nostra natum esse censeamus atque eius originem ex antiquissimis illius institutis repetendam ducamus. Ante omnia monere nos oportet, illum longe falli, qui ius, quod in Germania de ordine creditorum obtinet, commune, legibus saltem Romanis constare sibi persuadeat. Magnam illius partem ex istis Quiritum institutis esse desumptam, concedere haud dubitamus; nihilominus in doctrina de concursu, vti multis aliis in capitibus, factum est, vt principia quoque iuris patrii sese conseruarent, vti ex naufragio tabulae ac cum legibus Romanorum miscerentur. Facili negotio comprobare id possumus ac solum ad iura mercedis famulorum aequae ac onerum realium, censuum ac laudemiorum, quae dominiis debentur directis prouocare licet. Extra dubitationem est positum, famulos in vniuersa Germania creditoribus hypothecariis praeferi iisque locum in prima assignari classe. Testantur id IO. MICH. BEVTHEVS *g)* DAV. MEVIVS *r)* FR. ES. PVFENDORFIVS *s)* GE. LVD. BOEHMER *t)* AVG.

EX. XVIII. §. II. not. β.

g) consultation. et responsis de iure praelationis, cap. 29. p. 52.

r) comm. ad ius Lubecense, libr. III. tit. 1. art. 11. p. 499.

s) obs. iuris vniuersi, tom. 1. obs. 104. p. 286.

t) de iure mercedis opificum in concursu creditorum, §. 15. in electis iuris ciuilibus, p. 399.

DE PRIV. PECVN. HERED. CRED. IN CONCVRSV II

DE BALTHASAR v) (luculenter; verum enimvero ne syllaba quidem iure in Romano reperitur, quae ipsifaueret, ut ipse BRVNEMANNVS x) fatetur. Privilegium hoc potius ex antiquo nostratum deriuandum est instituto, quod in vtroque speculo Saxonico pariter ac Sueuico legitur. SAXO scribit y): *Von dem erbe sal man allererst gelden dem ingesinde ir verdin- te lon, als in geburet biz an den tag daz ir herre starb: SVE- vvs z) autem, quod probe notandum est, eadem tradit verba. Quum in vtroque speculo, vti nec tironem fugit, ius Germanicum vniuersale medii aevi comprehenderetur: nemini mirum esse debet, quid sit, quod in celeberrimis illis statutis, HAMBVRGENSI a), LVBECENSI b) aeque ac ROSTO- CHIENSI c) quae principia iuris Germanici in ordine, credito- ribus assignato, in primis retinuerunt, hoc modo famulis prospe- ctum sit; ego vero abiis, qui iuris saltem veteris Saxonici princi- pium esse putant, discedam ac potius eas inter consuetudines, quae vbique quondam in Germania obtinuerunt et in vniuer-*

B 2

fa

v) *hc. memorat.*

x) *de processu concursus cred. cap. v. §. 16.*

y) *libr. I. art. 27. p. 62. ed. GAERTNERI.*

z) *cap. 267. in corp. iuris Germanici SENCKENBERGII, tom. II. p. 316.*

a) *stat. Hamburg. part. II. tit. v. §. 5. So sollen doch dieselben, scilicet famuli, nach vbralem Rechte und Gewohnheit dieser Stadt in demselben*

ihrem Dienstgeld oder Lohn allen andern Creditoren mit Bezahlung fürgeben.

b) *libr. III. bist. I. art. II. Ein Iabr Reure, ein Iabr Hure, ein Iabr Dienstlohn — geben vor allen Schuldenern auch den priuilegirren zum Voraus.*

c) *part. III. tit. I. art. 24. Descripta ibi sunt ad verbum, quae in iure LVBECENSI haec de re sunt cauta.*

sa Germania feliciter sunt conseruatae, referam. Scimus porro, non solum in Saxonia; sed etiam in terris, in quibus ius viget commune, oneribus realibus, quae praeter tributa obae-ratus debitor praestare debuit, locum in prima classe assignari, omni delectu remoto; nec distingui, vtrum princeps; an priuatus ea poscat *d*). Falleretur ille, qui legibus ex Romanis priuilegium hoc deducere vellet, quum illa dominis directis, vti scite monet CAR. HENR. GEISLERVS *e*) clare repugnant; sed deriuandum illud potius ex iure Germanico ac inprimis particula illa domini, quae domino census ex sententia legum patriarum competit quaeue ipsi facultatem, censum poscendi tribuit.

§. VI.

EX his, quae tradidimus, satis superque vel minimum liquet, potuisse quoque priuilegium pecuniae hereditariae oriri ex moribus institutisque maiorum nostrorum: illud autem reuera ex iis esse deriuandum, concludimus partim ex condominio illo tacito, quod secundum ius Germanicum facta quoque diuisione, intuitu praediorum vni coheredi adiudicatorum reliquis tribuitur; partim ex eo, quod saltim memoratum ius

d) IO. BRVNEMANNVS, de processu concursus credit. cap. v. §. 19. IAC. FRID. LVDOVICI, in der Einleitung in den Concursprocess, cap.

x. §. 25. atque alii.

e) diss. de hypotheca tacita domini ex causa canonis emphyteutici, Exlangae C 1013 CCLXXII.

DE PRIV. PECVN. HERED. CRED. IN CONCVRSV 13

ius in rebus immobilibus exerceatur, quae ex hereditate communi ad debitorem peruenierunt obaeratum ac partim iis ex legibus, quibus primum publice est confirmatum. Si oculos ad condominium conuicimus: hospitem clare ac peregrinum in iuribus germanicis eum esse oporteret, qui veteri aeque ac media aetate condominium hoc negare vellet. Memoratu profecto est dignum, quod TACITVS *f)* de successione tradit: *si liberi non sunt, proximus gradus in possessione, fratres, patrum auunculi.* Nos non fugit, irrepsisse nonnullis in editionibus in locum *possessione* vocabulum *successione* manu forsitan hominis, qui principia iurium nostrorum plane ignoraret, hacque audacia effatum hoc priuari probandi virtute, quam ei tribuimus *g)*. Locum hunc, vti eum exhibuimus, exhibent optimaenotae codices; quo vero posito, iam TACITI aetate possessio saltem in diuisione transibat ad proximum, ac dominium toti relinquebatur familiae. Idem adfirmat CAESAR *h)*; media autem aetas clara nobis suppeditat documenta, ex quibus condominium hoc clare adparet. Licet diuisio rerum hereditariarum isto tempore haud esset incognita atque in illa praedia hereditaria mox ad vnum: mox ad alterum transirent: tribuebant tamen singulis liberis, haud separatis, in bonis partem,

B 3

entum,

f) de mor. Germanor. cap. xx. *rechts, et quidem der Geschichte des*
g) LIPSIUS: PICHONIUS atque *selben, cap. 11. §. 4. p. 19.*
 ERNESTI legunt *possessione: con-* *h)* libr. vi. de bello gallico, cap. 6.
 feras PRAESIDEM in dem Naber-

rentum, viuis iis, compoffessionem *i*). Haud permittebant ei, qui ex hereditate communi quidquam fibi adq̄fuerat, vt id fine confenfu coheredum fuorum alienaret; fed legibus hoc plane id interdixerunt *k*) ac per id effecerunt, vt qui quidquam ad alios transferre vellet, confenfu heredum fuorum feſe muniret *l*) hocque neglecto haud impedire poſſet; quo minus coheredes alienationem impugnant *m*). Quamuis artibus cleri-

i) diuidebantur hanc in rem liberi in eos, qui ſunt in poſſeſſione atque eos, qui in illa haud exſtiterunt *die Kinder die in der Wehre ſind, und die nicht in derſelben ſind*, IO. CAR. HENR. DREYER, *in der Sammlung vermifchter Abhandlungen*, tom. I. p. 93.

k) *Spec. Saxon. libr. I. art. 9. 21. 31. 34. et 52. Weichbildum Magdeburg. art. 56. et 61. Spec. Suenic. cap. 308. et cap. 379. ius feud. Longobard. libr. II. cap. 3. §. I.*

l) innumerae exſtant chartae medii aevi, quae confenſu coheredum in alienationem rerum immobilium dati mentionem faciunt: ex iis ſolum iam nominamus ea diplomata, quae apud SCHATENIVM, *annal. Paderbornenſ.* ad ann. 1265. p. 168. IO. PE. DE LVDEWIG, *reliquiſ manuſcript. tom. III. p. 31. 36. 43. 68. 74. 119. et 123.* IO. BVRC. MENCKE, *ſcriptor. rerum Germanicar. tom. I. p. 688. et 692.* IO. MARTIN. SCHAMELIVM, *in Thuringia ſacra*, p. 68. 93. 95. ERN. IOACH. WEST-

PHALEN, *ſcriptor. rerum Germanicarum*, tom. I. p. 2286. 2288. 2295. tom. III. p. 279. tom. IV. p. 948. 973. 3076. 3355. 3404. ſqq. VAL. FERD. DE GVDENVVS, *cod. diplomatico*, tom. I. p. 98. 105. 154. 315. tom. III. p. 695. STEPHAN. ALEX. WYRDWEIN, *ſubſidiis diplomaticis*, tom. III. p. 248. CHRIST. SCHOETTGEN et GEORG. CHRIST. KREYSIG *diplomatar. et ſcriptor. hiſtoriae Germanicae med. aevi*, tom. II. p. 371. leguntur. Ceterum hoc de confenſu coheredum videndi ſunt ill. BERNH. FRID. LVD. LAVHN, *in memoria retractus gentilitii medio aeuo ſtrati*, Vinar. CIDIOCCXXVIII. perill. IO. AVG. HELLFELD, *diſſ. de reſtricta illuſtrium alienandi facultate maxime quoad alodia auita*, §. VIII. et IO. GEORG. HALTAVS, *gloſſario germanico*, p. 363.

m) Colligendum hoc eſt ex quibusdam formulis, quas inſtrumentis veteres inferendas curarent. Si heredes haud ſoliti fuiſſent, alienationes ſine illorum confenſu factas impugnant

clericorum testamenta introducerentur, quae in Germania quondam essent incognita, vsque eo ipsorum vsus haud extendebatur, vt de bonis eiusmodi hereditariis in illis quidquam disponeretur *n*) ac si ea dominus extraneo post mortem suam destinasset, necesse fuit, vt illum in ipsorum possessionem, dum adhuc viueret, mitteret *o*). Arctioribus quidem limitibus circumscriptum hoc condominium esse recentiori aetate, postquam ius Romanum introductum est, nullo modo negare possumus; minime tamen opinari debemus, illud plane esse extinctum. In feudis prorsus adhuc viget; neque vero minus in allodiis certa ratione *p*). Quum illustres semper optimi

pugnare haud legeretur in quodam instrumento apud auctorem veterum formularum, in STEPH. BALVZII capitular. reg. Francor. tom. II. p. 446. et si fuerit aut ego ipse; aut alius de hereditibus meis, vel quislibet, qui contra conditionem hanc aliquam calumniam; vel repetitionem generare praesumerit, contra cui litem inulteris, solidos quindecim componat et haec venditio firmata permaneat; neque DAVID DE MAMINDORF in charta, a CAROLO MEICHELBECKIO, in historia Trisingensi, tom. I. part. II. p. 30. vulgata, hoc caussit: Et si quis de hereditibus meis, aut fratres mei, quod fieri non credo, aut quislibet opposita persona, qui contra hanc donationem venire aut frangere voluerit, in primis iram dei omnipotentis incurrat ab omnibus sanctis excommunicatus

existat et haec donatio nihilominus firma permaneat et ille anathematus sit ab omni communione christianorum.

n) IO. GOTTL. HEINECCIUS, de testamentificatione certis limitibus circumscripta, Hal. MDCCCXXXII.

o) Spec. Suevic. art. 249. et ius Bavaricum, in IO. HEVMANNI opusculis, p. 84.

p) breuitatis causa ad fati notum libellum, qui sub inscriptione: die Gemeinschaft als ein wahrer Grund der Erbfolge, und der einzige Grund der Lebensfolge der Seitenverwandten, auctore beato IO. IAC. REINHARDO, testis tamen eius nomine, an. MDCCCLV. prodiit, lectores ablego. Iungantur die neuen Anmerkungen von der Lebensfolge, aus der Gemeinschaft ohne Mitbekindschaft, Francof. et Lipsi. MDCCCLXII.

optimi exstiterunt iurium Germanicorum custodes, illorum in allodiis clara eius adhuc deprehendimus vestigia *q*) atque eadem penes priuatos adhuc locum habent, quum quibusdam in locis illis de bonis hereditariis testamentum condere haud licet *r*); vbique vero in bonis auitis illi, qui vna cum possessore praedii eius ab primo acquirente descendunt, retractum, vbi illud in extraneum est translatum, exercent gentilitium *s*).

§. VII.

OBSTARE quidem mihi, priuilegium pecuniae hereditariae ex condominio coheredum tacito deriuanti, videtur, quod vsque eo sese haud extendit, vt coheres, qui isto vti vult, partem pretii ipsi debitam extra concursum haud accipiat; sed loco, ipsi in prima classe adsignando adquietescere debet; verum enimvero dubium hoc facile remoueri potest. Quum condominium saltem est tacitum, hocque adhuc recentiore aetate magis restrictum, procreat quidem insignes effectus; minime tamen eos, qui ex dominio alioquin solent

q) docte hoc inprimis monstrauit *rurgen*, *part. II. p. 374.* IO. CAR. PERILLUSTRIS EHRHARD. FRID. LIBERBARO DE MANNBACH, *diff. de condominio successionis fundamento in Germania*, quam sub auspiciis VEN. PRAESIDIS ann. CIO IOCCCLXXIII. defendit, cui FRID. ES. PUFENDORFIVM, *obs. iur. vniuers.* tom. II. *obs.* 192. 110. IAC. REINHARDVM, *in den iuristich und historischen kleinen Ausf.* *rurgen*, *part. II. p. 374.* IO. CAR. HENR. DREYERVM, *libr. de vsu singulari iuris Anglo-Saxon.* p. 100. aliosque iungas.

r) iura, quae adhuc facultatem de bonis hereditariis disponendi restringunt, recenset DREYERVS de restricta facultate alienandi bonahereditaria p. 5. 199.

s) PRAESES, in dem *Näberrecht*, *libr. II. cap. II. sect. I. p. 259.*

solent oriri ac licet, vt vnico exemplo rem illustremus, praedio a domino alienato coheredi tribuat actionem realem, videlicet actionem ex retractu gentilitio instituendam ^z); eam tamen ex natura retractus non; nisi praestitis omnibus conditionibus, sub quibus alienatio est facta, instituere potest. Reperiuntur deinde prima in classe creditorum quoque alii, qui iure ex domini quidquam a debitore communi petunt et nihilominus a creditoribus, vt ipsis extra concursum satisfiat, haud separantur; sed iis potius adgregantur. Nemo id negare potest, si recordari velit domini directi, qui ob dominium directum, vt paullo ante monstrauius, census aequae ac laudemiae petit et simul in memoriam reuocat, quod de venditore, qui propter dominium sibi reuocatum ratione pretii rei venditae omnibus creditoribus hypothecariis praefertur et nihilominus inter ipsos creditores est locandus, iure est introductum ^v). His quum tandem accedit, creditorem, qui pecuniam poscit numeratam, ipsum praedium hereditarium non repetere; sed partem pretii illam, quam pro eo debet debitor, condicere: eo facilius accidere potuit, vt, licet iura ipsius condominio ex tacito descenderent; inter ipsos tamen creditores locaretur et solum hypothecariis praeferreretur.

S. VIII.

ALTERVM argumentum, quo sententiam de origine privilegii pecuniae hereditariae, a nobis adoptatam, fulciendam

C esse

^z) PRAESES, *loc. memorat. libr. STRUVIVS, Syn. iur. ciuilib, ex. XLIV. ibid. 47. cum aliis,*

^v) BRYNNEMANNVS, *loc. laud. et*

esse censemus, sumimus ex eo, quod illud intuitu rerum immobilium, per hereditatem in debitorem delatarum exerceatur. Copiosius infra monstrabimus, haud prius cogitari posse hoc priuilegium; quam si in hereditate, quae inter debitorem communem eiusue coheredes est diuisa, bona deprehenduntur immobilia: omnia; vel quaedam illorum ad debitorem peruenerunt atque orto concursu in creditores sunt translata; coheredi autem quidquam adhuc pro iis est soluendum. Si coheredi pignus tribueretur: nemini mirum esse posset, quid sit, quod priuilegium hoc modo restringeretur et solum exerceatur, ubi praedium hereditarium in bonis adhuc existat; neque locum habeat, si solum pecunia numerata, quam debitor accepit, eius portionem superet hocque nomine ut partem eius restituat, coheres poscat, quum satis notum est, creditorem pigneratitium iure pignoris eo demum casu frui posse, si bona ei oppignerata in massa bonarum reperiuntur; verum enim uero pignus coheredi haud assignatur. Singulare deinde profecto est institutum, quod memoratum priuilegium in rebus mobilibus nunquam obineat, etsi maximi sint pretii; neque minus in bonis debitoris adhuc existant; verum enim uero omnia haec nouum idque amplissimum documentum nobis suppeditant, priuilegium nostrum esse vere Germanicum et solum ex patrio; neque Romano repetendum iure. Germani sedulo distinguebant res mobiles atque immobiles. Harum quum conseruationi maxime studerent eandemque ob causam facultatem

DE PRIV. PECVN. HERED. CRED. IN CONCVRSV 19

tatem domini, de iis disponendi, arctissimis circumscriberent limitibus, tanto magis istas vilipendebant. Memoratu profecto dignum est, quod nunquam inter bona avita ea numerentur iure Germanico; sed semper inter ea bona adquisita referantur, ideoque eorum dominus liberrimam habeat de iis disponendi facultatem x). Neminem fugit, retractum ordinarie locum saltem habere in rebus immobilibus y); neque hac in re nobis aduerfatur SIXT. IAC. KAPPIVS z), licet plures res mobiles nominet, quae retrahi possent, siquidem vel pro rebus mobilibus proprie non sunt habendae, vel ius praelationis, quod in iis locum habere docet, stricto sensu ius retractus dici nequit. Immo nostrates vsque eo progressi sunt, ut cum fructibus eas compararent et si quis bonorum cuiusdam tertii haberet vsumfructum, vusufructuario, post mortem proprietarii omnes res mobiles, quae istis in bonis deprehenderentur, tamquam fructus ipsi adhuc debitos relinquerent. Vera id fuit ratio, cur dominus directus mobilia vasalli ante pubertatem defuncti lucraretur a) ac maritus heres in Saxonia

C 2 existat

x) DAVID. MEVIUS, *comm. ad ius Lubecens.* libr. 1. tit. x. art. 6. IAC. FRID. LVDOVICI, *de diverso iure bonorum adquisitor. et hereditariorum*, p. 20. IO. GOTTL. HEINRECCIUS, *elemen. iuris Germanici*, libr. II. tit. 21. tom. II. p. 386. FRID. ES. PFENDORFIUS, *rom. III. obs. iuris uniu.* obs. xv. p. 70. atque alii.

y) PRAESES *loc. memorat.*

z) *disf. de iure retrahendi res mobiles*, Vitembergae MDCCCXXI.

a) *ius feud. Sax. cap. 26. et Suen. cap. II. Conferantur CHR. GOTTL. BYDER, amoenit. iur. feud. cap. 139. IO. SCHILTERNOR. ad ius feud. alemannic. p. 275. et FRID. ES. PFENDORFIUS, de tutela fructuar. §. IO. in IO. GEORG. ESTORIS kleinen Schriften, tom. III. p. 416.*

existat mobiliaris; hoc vero posito, perspicimus quoque causam, cur priuilegium nostrum non; nisi res hereditaria immobilis adfit, exerceri possit.

§. IX.

TANDEM attentione nostra dignum est, quod, quantum scimus, primum mentio facta fuerit in satis notis constitutionibus Saxonis, quae a sapientissimo Saxonum principe, AVGVSTO ann. CIOIOLXXII sunt promulgatae b). Factum est ea in lege, in qua ordinem, quo creditoribus obaerati oebitoris eius ex bonis sit satisfaciendum, determinat sequentibus verbis: *wann zwischen den Glaubigern der Erstigkeit halben Streit vorkommet; so constituiren, ordnen und wollen wir, daß vor allen andern Schulden erstlichen bezahlet werden sollen, das Liedlobn, was auf des verstorbenen Schuldners Begrabnis und in seiner Krankheit der Arzney halben angewandt, auch Sobos, Steuer und Erbged.* Fuerunt inter eos, qui iussu principis constitutiones conscriberent, iurisconsulti, morum patriorum isto tempore peritissimi, IOACHIM. videlicet ABEVST, LEONH. BADEHORNIUS, MATTHAEVS WESENBECIUS, IO. SCHNEIDEWINVS, IACOB. THOMINGVS c) atque alii quumque eum in finem potissimum princeps opus hoc confici iuberet, ut principia iuris Saxonici conseruaret: praeeptum esse

b) part. 1. conf. 28.

c) CAR. FERD. HOMMEL in els. *Flora Augusto, Saxoniae legumatore;*

Lipsiae CIOIICCLXV.

esse ferunt iurisconsultis teste MENO *cc*) vt, *perlustratis pen-
fitatisque iuris singulis vniuersi iuris Saxonici partibus, vide-
rent, ubi ac quatenus iuri communi per hoc esset derogatum.*
Iam dudum itaque animaduertentur iurisconsulti IO. HENR.
BERGERVS *d*), CASP. HENR. HORNIVS *e*) ac CAR. FERDI-
NAND. HOMMELIVS *f*), primarium harum legum fontem esse
ius patrium, neque erramus, si de quolibet praecepto, quod
continent, praesumamus, illud ex isto esse haustum. Sta-
tuere hoc debemus de privilegio pecuniae hereditariae eo
maiori iure, propterea quod lex, quae illud exhibet, rationi-
bus plurium creditorum consulat, quibus iura Romana haud
prospexerunt ac condominium illud tacitum, de quo supra dis-
putauimus, ab antiquissimis temporibus imprimis in Saxonia
altissimis defixum radicibus. Eius iam meminit lex illa SA-
XONVM *g*) a Caroli magni temporibus profecta; REPGO-
VIVS *h*) autem non minus illud agnouit, vt supra traditum
est.

S. X.

HAEC de origine privilegii nostri: iam ad ipsam eius in-
dolem sese vertit oratio. Quum pecunia, cui id competit,
rem semper supponit immobilem haecque vocabuli ERBE
fuit quondam vis ac potestas, vt magis bona immobilia deno-
taret;

C 3

cc) *dedicar. Spec. Sax. Zobel. prae-
missa.*
d) *oecon. iur. p. 26.*
e) *iurisprud. feud. cap. 1. §. 32.*

f) *loc. mem.**g*) *tit. VII.**h*) *libr. 1. art. 52.*

tet; quam hereditatem, uti in primis quoque patet ex verbis, ista ab vocula oriundis, videlicet *Erbgut*, *Erbgerichte*, *Erbherr*, *beerbet*, *erbbastig* atque ex his, quae mira industria haec de re collegerunt IO. SCHILTERVS *i*), IO. GEORG. WACHTER *k*), IO. CAR. HENR. DREYER *l*) ac IO. GEORG. HALTAVSIUS *m*), ideo quoque pecuniam hanc nomine *des Erbgedes* definitam esse arbitramur et licet vocabulum latinum *pecuniae hereditariae* eius rationi accommodatum esse concedamus; germanicum tamen non ab *Erbe*, *hereditate*; sed potius ab *Erbe*, praedium, descendere statuimus. Descriptionem eius ipse ille legislator, qui illius privilegium primum literis consignandum curavit, ita nos suppeditat: *2) wann einer ein Weib hat, welche aus ihres Vaters, Mutters oder andern angeforbenen Gütern jaehrlichen zu ihrer Abfindung Erbged aufzunehmen, so seynd unsere Verordnete hierinnen einig, daß das unuertagte Erbged, weil es aus unbeweglichen Gütern bezahlet vnd abgelegt wird, als ein unbeweglich Gut auf des verstorbenen Weibes Erben, das betagte aber auf den Mann fallen vnd kommen soll, nos vero eamdem notionem huic vocabulo subiicimus, dum illud ita definimus, quod sit pecunia, ab herede de bonis immobilibus, ipsi hereditatis in diuisione adiudicatis, coheredi certo tempore praestanda.* Conuenit definitio haec descriptioni pecuniae

i) gloss. german. voc. *Arbe*. p. 60. *bus* §. III, p. 18.

k) gloss. germ. p. 375.

l) ac *cespiral*, *requis.* in *test. habili.*

m) gloss. germ. p. 355.

n) *part.* 111. *const.* 21.

cuniae, quae inuenitur in legibus o) atque ei, quam suppedi-
tant LVDER, MENCKE oo) et qui eum hac in re ad verbum
descripsit io. BERNH FRIESE p).

§. XI.

QVVM secundum definitionem nostram pecunia heredi-
taria inter debita pecuniaria locum tenet: conuenit cum aliis
debitis pecuniariis in eo, quod solutio eius ordinarie non;
nisi parata fieri queat pecunia ideoque etiam in iis quaestio in
medium proferatur, quoniam monetae genere illa peragatur? Se-
qui solemus eandem ob causam, quod pecunia hereditaria de-
bitum sit pecuniarium, eadem iuris principia, quae in aliis
eiusmodi debitis obtinere solent ac ante omnia ad id, quod
partes hac de re conuentione determinarunt, respicimus: vbi
autem nihil sit conuentum, pretium rerum hereditiarum,
quod fundamentum portionis existit statutariae, ac monetam,
cuius in illarum taxatione ratio est habita, consideramus,
vbi copiosius ostendit ill. io. LVD. SCHMIDIVS q). Eadem ra-
tione reliqua, quae de debito pecuniario generatim spectato
valent, quaeue hoc loco, ne fines nobis praescriptos transgre-
diamur atque ea proferamus, quae nec tironem fugiunt, silen-
tio

o) ord. proc. Sax. elect. tit. XLII. §. 7. ord. recogn. Altenburg. part. I. cap. 37. §. 13. ord. proc. Ihenac. tit. XXVIII. §. 7. Gorban. ver. part. I. cap. 18. §. 6. Schwarzburgic. part. III. tit. II. §. ult. classif. credit. Pomer. p. 14.

oo) de pecunia hereditaria, diff. 1. cap. I. §. 4.

p) diff. de pecunia hereditaria. rhes. I. p. 3.

q) in den rechtlichen Entscheidung. gen. sect. II. p. 372.

tio praeterimus, adplicare possumus ad pecuniam hereditariam; vbi vero differentiam, quae illam aliis ab debitis distinguit cognoscere volumus, partim ad *creditorem ac debitorem*, partim ad *causam debendi*; partim ad *formam* animum aduertere debemus.

§. XII.

VBI primum oculos coniiicimus in *creditorem* aequae ac *debitorem*, inter quos pecunia haec constituitur, ex definitione illius constat, vnum alterius esse debere coheredem. Quum successio ad plures peruenire potest partim ex testamento: partim ab intestato, non dubium est; quin pecunia hereditaria constitui possit inter eos, qui ab intestato sunt coheredes; nec distinguimus, vtrum sint parentes; an alii, qui hereditatem ipsis reliquerint. Animaduertunt id claris verbis PETR. MULLERVS r), CHRIST. PHIL. RICHTERVS s), BENED. CARPZOVIVS t), IO. BERNH. FRIESE v); nec dubitamus, eorum in sententiam discedere, quum condominium illud tacitum, quod parentum in hereditate obtinet, non minus locum habet; quam in ea, quam, qui heredibus suis a latere sunt iuncti, ipsis relinquat. Alia ratio videtur esse coheredum testamentariorum. Quum testamenta, vti supra ostendimus, penes Germanos quondam prorsus essent ignota, illud

r) *comm. ad Seru. tom. III. ex disp. v. membr. 7. p. 130.*
 xxxxi. rbej. 47. p. 260.

s) *part. III. conf. 21. def. 8.*

t) *de iure et privilegiis creditorum*

v) *loc. memorat.*

illud condominium tacitum, quod heredibus ab intestato competit, testamentariis non assignari potest. Memoratu dein dignum est, quod antiquiores iurisperiti testamentariorum haud mentionem faciant: immo constitutio illa Saxonica ad successionem saltem ab intestato respicere videatur, et tantum *von des Vaters, Mutter und andern angeerbten Gütern* loquatur x). Omnia haec si consideramus: principiis iuris Germanici antiquioris magis conuenire putamus, quod pecuniam hereditariam saltem inter coheredes ab intestato locum habuisse y) statuamus; hodie vero eam etiam cum LVD. MENCKIO inter testamentarios admittere haud dubitamus, quum nostra aetate id, quod de successione ab intestato iure est introductum, ad testamentariam ordinarie applicari soleat. Quoniam deinde tam vniuersam hereditatem: quam partem hereditatis tertio vendere licet atque emtor in locum heredis succedit, haud perspicimus, cur non ille pecuniam quoque hereditariam sibi adquirere; vel ad eam soluendam sese obligare queat z)? iure vero negamus,

D

coniu-

x) *loc. excitat.*y) *loc. laudat.*z) Subtilis quidem disputatio iure Romano existit de differentia inter heredem atque emforem hereditatis, quemadmodum ex iis patet, quae proferunt IO. ROBERTVS, *libr. III. animaduers. iuris ciuil. cap. 2. ARN. VINNIVS, libr. 1. sel. quaest. cap. 55. BALTH. BRANCHV, obs. iur. Rom. cap. 2. ac GOTTL.*LVD. MENCKE, *diff. de iure adre- scendi vendit. hereditate ad emforem pertinente*, Lips. CIOIOCCXLVII. sententiam tamen, quam amplectimur, potissimum L. 2. §. 18. D. *de hered. vel act. vend.* quum emtorem hereditatis vicem heredis obtinere statuit, confirmat: neque nobis aduersatur LVD. MENCKIVS, *loc. cit.* et si a nostra sententia prorsus alienus esse videatur.

coniugem superstitem, qui portionem suam statutariam ex bonis heredis petit, creditorem atque emptorem praedii hereditarii, qui adhuc pretii debet partem, debitorem pecuniae hereditariae vocari posse, quum neque hic; neque ille pro coherede sit reputandus, vti recte animaduertunt IO. BERNH. FRIESE *a)* IO. HENR. BERGER *b)* ac IO. ANDR. HOFMANNVS *c)*.

§. XIII.

QUVM subiecta pecuniae hereditariae, vti vocantur, coheredes esse debent: *caussa debendi*, quae non minus illam aliis ab debitis pecuniariis distinguit, in eo ponenda est, quod in diuisione vni heredi res immobilis pro pretio, cuius pars vni vel pluribus coheredum soluenda est, adiudicetur. Hoc quum simpliciter requiritur in pecunia hereditaria: 1) res quae in diuisione hereditatis debitori pecuniae hereditariae creditur, debet esse *immobilis*: positio, quam omnes iurisconsulti, qui leuiter saltem argumentum de pecunia hereditaria attingerunt, de illa proferunt. Eius quum ratio supra iam a me fuit monstrata: vsque eo quidem cum LVD. MENCRIO *d)* haud progredimur, vt nihil interesse existimemus, vtrum res sit feudalis; an allo-

a) loc. memor.

b) *supplem. ad electa disceptationum forens. part. II. p. 846.*

c) *in der Reichspraxi, tom. II.*

cap. 58. §. 1278. p. 83.

d) LVD. MENCRIUS, *loc. laudato* putat, etiam feudo in diuisione ad vnum heredem pro pretio translatum,

allodialis: verumtamen haud distinguimus, num res immobilis sit vere; an iure talis haecque consistat vel in re incorporali, cuius obiectum res immobilis est: vel in re mobili, cum immobili ita coniuncta, vt huius constituat partem. Referimus itaque merito earum in rerum censum, pro quibus pecunia constituenda est hereditaria, *seruitutes, iura, molendina pneumatica, decimas, census e*); minime tamen concedere possumus, eam adesse vbi res mobiles, pro certo pretio vni coheredum sint adiudicatae, siue sint res mobiles reuera; siue iure tales, licet quoque quidquam proiis coheredibus sit soluendum. Cessabit itaque etiam illa sine dubio in nomine vni coheredum relicto. Requiritur II) porro, *vt haec res immobilis in hereditate diuisione debitori pecuniae eius ab coheredibus sit addicta.* Quam hic vnicus est modus, quo acquirere debet debitor rem immobilem, si debitum illud, quod pro ea constituit, naturam pecuniae hereditariae accipere potest: pretium rei immobilis hereditariae, quod coheres alteri coheredi ex venditione, cum ipso inita, debet, pecunia hereditaria vocari nequit.

D. 2

Anti-

lato, quod pro parte aliis sit soluendum, pecuniam hereditariam constitui atque auctoritate CARPZOVII seletur: verum tamen illud ideo sine distinctione concedere non possum, quod illa cogitari nequit, nisi partem illam pretii inter debita numerare liceret feudalia. Illud vero co-

minus semper statui potest, quum nec vbiq; de residuo pretii, quo feudum est entum, id obtinet, vti recte tradit GEORG. AD. STRVVIVS, *Synagm. iuris feudal. cap. XIV. §. 7. e*) MENCKE, *de pecun. hered. cap. 1. §. 12.*

Antiquiores iurisperiti Saxonicæ, videlicet DAN. MOLLERVS *f*), ANDR. RAUCHBAR *g*), HARTM. PISTOR *h*) clare id docuerunt. Postea non nulli aliam in sententiam discesserunt et per id factum est, vt in ordinatione iudiciali Saxonica *i*) pretium, ex emtione venditione statim temporibus soluendum pro pecunia hereditaria improprie tali declararetur atque illi eadem tribuerentur iura. Nec distinguitur ibi, vtrum coheres, an extraneus sit, quocum haec emtio sit celebrata; *k*) verumenimvero id saltem in Saxoniae prouinciis, electoris imperio subiectis, obtinet ac secundum ius commune extra dubitationem est positum, quod pecunia hereditaria cesset, si venditio est celebrata *l*). Haec quum ita sese habeant, etiam pretium, quod filius

f) libr. I. semestrium, cap. 26. p. 71. et com. in const. Sax. libr. I. const. 28. p. 88. Claris verbis testatur, sententiam hanc scabinis Vitembergenlibus aequè ac Lipsienlibus placere.

g) part. I. quæst. 6. num. 8.

h) part. III. obs. 124.

i) tit. XLII. §. 7. doch soll es gleichwohl nichts minders und ungeachtet der widrigen Meinung etlicher Rechtslehrer, die wir hiemit aus gewissen Bedencken verworfen haben wollen, auch von dem Gelde verstanden werden, welches man von einem verkauften Gurb von Jahren zu Jahren in weniger und geringer Anzahl abzulegen und insgemein licet minus proprie Erbgegeld zu nennen pflegt.

k) Aniuaduertit quidem CASP.

ZIEGLERVS, ad proc. Saxon. vndi-
rar. tit. XLII. §. 7. p. 181. 10.
PHILIPPI ad nouell. Sax. VII. obs.
I. n. 5. aliam sententiam tueri at-
que ea, quae in ordinatione iudiciali
sunt cauta, solum interpretari
de emtione venditione, cum extrane-
o facta: sed id huic iurisperito
in mentem haud venisse, testatur
IO. BALTH. DE WERNHER, obs.
for. rom. II. part. VII. obs. 24.
p. 195.

l) GEORG. AD. STRVV, Syn. iur.
ris civil. ex. XLIV. §. 47. atque eius
interpres, MVLLERVS ad hunc loc. rom.
III. p. 260. BENED. CARPZOV, part.
III. const. 21. def. 8. 10. BERNH. FRIE-
SE, de pecunia hereditaria. §. 6. SAM-
COCCII, iur. controu. rom. II.
p. 490. ACLVD. MENCKE, loc. citat.

filius patri ex emtione praedii paterni debet, pecuniam hereditariam fieri negamus, licet pater illud reliquis suis liberis in locum portionis ipsorum hereditariae assignauerit, propterea quod haud praedium ipsum; sed pretium potius sit diuisum; vbi vero ipsa diuisio intuitu rerum immobilium sit peracta, haud interest, vtrum illa ab ipsis heredibus post mortem defuncti sit peracta; an viuo eo eiusue auspiciis sit suscepta *m)*: num iudicialis fuerit; an extraiudicialis. Facile porro III) quilibet perspiciet, pretium, pro quo heredi in diuisione praedium adiudicatur, ita comparatum esse debere, vt portionem illius hereditariam superet, eandemque ob causam *pars eius, vel vni; vel pluribus coheredum*, vt inter ipsa aequaliter distribuatur hereditas, *soluenda sit*. Constat hoc ita, vt nulla egeat probatione: neque vero minus III) necesse est, *vt res*, pro quibus pecunia hereditaria poscitur, coheredi *sint traditae*. Ea quum non locum habere potest; nisi iam dominium ipsum in coheredem translatum atque in diuisione eadem, vt in emtione venditione, ratione ipsum dominium in alterum non transit; nisi per traditionem: nec ista positio probationem quamdam efiderat: vbi autem latius progredi ac definire volumus, num iudicialis necessaria sit traditio; an extraiudicialis sufficiat? merito distinguere debemus, vtrum iudicialis resignatio ob-

D 3

neat

m) nobis haud aduersatur responsum iuriconsultorum Vitembergen-
sum, quod IO. HENR. BERGER,
consil. iuris, cons. XLXV, p. 1076.

edidit, quum lege Saxonica electo-
rali, qua etiam pretium ex emtione
ne residuum iure pecuniae heredi-
tariae tribuit, nititur.

neat iis in terris, quibus fit tradenda res immobilis; nec ne. Quum coram iudice traditio peracta esse debet, vbi alioquin non; nisi praeuia iudiciali resignatione bona immobilia traduntur, haud id necessarium est iis in prouinciis, quibus resignatio haec est incognita. Haec quum statuimus: discedimus quoque a LVDERO MENCKIO *n)*, dum inter ius Saxonicum electorale ac communiae distinguit ac secundum illud tantum iudiciali rei hereditariae traditione opus esse, sibi persuadet, sed istam quoque iure Saxonico communi, propterea quod non minus resignationem adprobat haecque in diuisione rerum hereditariarum etiam requiritur *o)*, locum habere arbitramur *p)*.

§. XIV.

TANDEM distinguit sese pecunia numerata ab aliis debitis pecuniariis, si eius *formam* spectamus, in eo, quod tempus solutionis sit determinatum; neque vsurae promissae. Plerumque seuenire solet, vt solutio eius promittatur particularis eumque

n) loc. citat.

o) LEYSERVS, *Spec.* CCCCLVI. med. 4.

p) Quum in ipso speculo Saxónico cautum est, ne sine iudicis consensu res immobilis transferatur *libr. I. art. 22.* etiam in Saxonia communj ante resignationem iudicalem dominium haud transit, vti copiosius monstrarunt CHRIST. COLERVS, *decif.* CCLXXX. AVG. LEYSERVS, *Spec.* CCCCLVI, med. 2. vol. VII.

p. 79. IO. KLEINVS, *de resignat. iudiciali*, cap. VII. §. IO. sqq. ac IO. BALTH. DE WERNHER, *diff. de effectu traditionis rerum immobilialium, sine iudiciali investitura inprimis ordo creditorum concursus* Vit. CIOIOCCXXVII. Neque his obstant, quae profert MICH. GOTTF. WERNHER *diff. de resignatione bonorum iudiciali fundorum mere allodialium in vltimis voluntatibus cessante*, Vit. CIOIOCCXL.

que in finem plures illius nominentur termini; falleretur tamen ille, qui id necessarium esse, sibi persuaderet; neque pecuniam hereditatem cogitari posse crederet, nisi plura temporum intervalla solutioni essent destinata haecque inter se remota *g*). Multo minus conicere debemus ex descriptione pecuniae illius, a Saxonum legumlatore suppeditata, quod anni hic termini essent deberent, uti quoque *LVDER. MENCHE r*) recte animadvertit; terminus solutionis autem ideo determinari debet, ut, creditorem fidem de pretio debitori habuisse, constet. De traditione in emtione venditione, uti cuiuslibet constat, est legibus cautum, ut dominium per eam ad emtionem non; nisi satisfecerit venditioni; vel hic fidem habuerit emtori, transeat *s*). Quod quum non minus locum habeat diuisione facta, quae vicem emtionis tenet, ut recte animadvertit *FRID. ESAIAS PVFENDORF ss*): coheres, qui ob partem pretii pro praedio hereditario soluendi debitori fidem non habuit, creditoribus sese haud adiungit; nec pecuniam petit hereditariam; sed iure condominium, quod adhuc habet, partem praedii vindicat eandemque ob causam *IAC. FRID. LYDOVICI z*) pretium, quod coheredi parata statim pecu-

g) uti *IO. BERNH. FRIESE*, de pecunia hereditaria, *ibid.* II, p. 9. arbitratur; in nulla vero ordinationum supra memoratarum, Saxonica, Gothana, Ienacensi, Schwarzburgica atque Altenburgensi, id requiritur.

r) *loc. citat.*

s) *§. 41. I. de rer. diuis. L. 19.*

ac *L. 53. D. de contrahend. emt. SAM. STRYCKIUS*, *disp. de fide habita*, quae *vol. III. dissertat. Francofurt. exstat, cap. 2.*

ss) *observ. iuris uniu. rom. I. obseru. 103. p. 204.*

z) *Einleitung in den Concur-sproceß, cap. 10.*

pecunia praestandum, pro pecunia hereditate haud habendum esse, docet.

§. XV.

Ex his quum satis superque, uti putamus, patet vera natura ac indoles pecuniae hereditariae: iam ad priuilegium, quod ei in legibus nostris tribuitur, pergimus atque ante omnia eos, quibus id competit, definimus. Sunt ii, quibus facultas, rem hereditariam postcendi pecuniam, competit, quumque inter eos referendi sunt non solum coheres; sed omnes quoque, in quos ille ius suum transtulit, eosdem quoque priuilegii huius participes esse statuimus. Haud interest, utrum illud sit factum titulo vniuersali; an singulari ideoque coheredes eiusmodi pariter ac cessionarii iure hoc fruuntur. Ex iure alioquin constat, priuilegia haud sine distinctione ad heredes transire ac multo minus illa cedi posse eandemque ob rem *priuilegium exigendi*, quod nonnullis creditoribus leges Romanorum adsignarent *v)*, ab heredibus non semper adlegari potuisse. Sed iura, quae creditori pecuniae hereditariae competunt, solis ex legibus Romanorum non sunt diiudicanda. Certum deinde est, priuilegium hoc pecuniae hereditariae tribui hocque respectu, uti recte monet BENED. CARPZOVIVS *x)*, esse reale ideoque omnes eos, qui ius illam exigendi

v) nominatur quoque in *ordinationibus iudicialiis* solum *das Erbgeld*; neque ibi requiritur, ut here-

des sint, qui hoc petant.

x) *part. 1. const. 28. def. 57.*

gendi habent y), eo, vt memoratus iuriconsultus, QVINT. SEPT. CAR. RIVINVS z) ac LVD. MENCKEN a) tradunt, fruntur. Quum pecunia hereditaria ante lapsum termini pro immobili habetur, quod non est negandum ac potius iterum ex isto condominio coheredum tacito, quod ipsum nostrum procreavit priuilegium, deriuandum: arbitrari forsitan quisquam posset, tertium priuilegio hoc haud frui posse; nisi in eum pecunia hereditaria esset iudicis consensu translata; sed pluribus argumentis demonstrat LVD. MENCKIVS b), id ipsi haud opus esse.

§. XVI.

EXERCETVR hoc priuilegium haud intuitu totius massae; sed solum in bonis illis hereditariis, de quibus pecunia haec hereditaria poscitur: positio, quae omnem meretur attentionem. Ratio illius, iterum in origine priuilegii nostri, supra exposita, est quaerenda: tria vero ex eo ducimus confectaria. Haec quum ita se habeant: 1) priuilegium hoc locum habere haud potest, si bona haec in corpore bonorum debitoris orto concursu amplius haud existant, vti QVINT. SEPT. FLOR. RIVINVS c), HARTM. PISTORIS d), AVG. BERLICHIVS e), BENED.

E

NED.

y) loc. memorat.

z) enunciat. iuris, tit. XLII, p. 1503.

enunc. 42. p. 1503.

a) loc. memor.

b) loc. excipit.

c) enunc. iur. tit. XLII, en. 41.

p. 1503.

d) obs. 142.

e) part. 1. conclus. 64. num. 119.

NED. CARPZOVIVS *f*) ac PETR. MULLERVS *g*) recte obseruant. Quum II), bona haec adhuc exstare, haud praesumitur: is, qui pecuniam hereditariam poscit, demonstrare debet, bona illa adesse ideoque si id non ex actis liquet, ei inter creditores chirographarios locus assignatur et ius praelationis saltim referuatur, si illud adhuc demonstrauerit. Neque minus III) ex his sequitur, vt, si ex bonis, quae exstant, hereditariis integra pecunia hereditaria solui nequit, ratione eius, quod superest, creditori ius praelationis tribui nequeat. Hoc inprimis docte demonstrauit BENED. CARPZOVIVS *b*); IO. BALTH. WERNHERVS *i*) autem sententiam, exhibet, quae idem illustrat.

§. XVII.

f) *libr. IIII. resp. xv.*

g) ad *Strau. tom. III. p. 261.*
Haud ita pridem eadem ob causam creditori, qui pecuniam hereditariam posceret, locum in prima classe denegabat illustris iuris consultorum ordo, sententia mense Aprilii *CICIDCCCLXXVI.* lata sequentibus ex rationibus: ad 6) das Vorrecht, welches ein Miterbe wegen des Erbgelds zu fördern hat, blos auf denjenigen von dem andern Miterben in der Erbschaft angenommenen Grundstücken, von welchen er das Erbgeld an den erstern herauszugeben hat, haffter, und auf das vbrige Vermögen des gemeinen Schulners mit Bestand Rechenens nicht erstreckt werden kan,

*def. 28. et part. III. def. 168. MUL-
LER ad STRVV. ex. 44. ibesf. 47.*
die Kirmfin aber und die Pandorfin daß das halbe Frohngut zu Hinerfolnmitz, von welchen sie die ibnen in der letzern Classe zuerkamten Erbegelder fordern, sich nicht in der Concursmasse befinde, sonderu vor einiger Zeit verkaufet worden, und vber die daraus gelosten Golder bey dem adelichen Posnerischen Gerichten ein besonderer Concursenstanden, nicht in Abrede stellen mogen, und also dieselbe mit forbanen Erbegeldern lediglich in die letzte Classe locirt werden müssen —

b) *decif. CCLXVIII.*

i) *obsf. tom. II. part. VII. obsf. CARPZOV, part. III. consf. 21. XXV. p. 195.*

§. XVII.

LOCVM haud habet, si a coherede, cui pecunia hereditaria est soluenda, in securitatem eius dominium; vel ius hypothecae sit reseruatum. Sine dubio quidem permiffum est creditori, hoc modo sibi prospicere, quum id cuilibet emtori licet. Rationibus quoque suis reuera optime sibi consulit coheres, qui id sibi refertat. Non minus omnibus iis creditoribus, quibus hypotheca est constituta, praefertur et eundem fere obtinet locum, quem quis per priuilegium sibi adquisiuit *k*) et partim ratione vsurarum, quas tuto sibi stipulari potest; *l*) partim in facultate, qua fruitur, ius suum persequendi aduersus tertium, iura habet, quibus alius coheres caret *m*); nihilo tamen minus ea haud exercet; quam si reseruatio fit facta; neque maiori fruitur iure; quam quilibet alius, cuius pignus in re debitoris est constitutum; antequam eam sibi adquiret. Obtinet potius memoratum priuilegium, si coheres dominium; vel pignoris ius sibi haud reseruauerit atque errat PVFENDORFIVS, *n*) quod si fides ab coherede habita sit; nec reseruata hypotheca, priuilegium pecuniae hereditariae nullum existere tradit huiusque rei rationem in eo ponit, quod ex iure condominii res hereditariae

E 2

vin.

k) PVFENDORFIVS, *obs. iuris der reusschen Reichspraxi, tom. II. vniuersf, tom. I. obs. 103. p. 184. p. 83.*
et IO. VOETIVS, comm. ad dig. iii. m) WERNHER, part. VII. obs. ff. qui potiores in pignore, §. XVIII. XXVI. tom. II. p. 195.
l) IO. ANDR. HOFMANNVS, in n) loc. memorat.

vindicari non possent. Haud efficit, quod contra AVGVSTIN. DE BALTHASAR *o*) monendum est, vt creditor iure separationis petere possit pecuniam hereditariam extra concursum; sed in reliquorum potius creditorum censum eum ita scribit, vt ei quidem ius reale haud tribuat eandemque ob causam creditor ius, quod habet, aduersus tertium rei possessorem persequi nequeat *p*): verumtamen omnibus creditoribus hypothecariis praeferatur.

§. XVIII.

si denique ad modos, quibus creditorem priuilegii huius expertem fieri ferunt, peruenimus, genuinos ab adulterinas probe secernimus. Quum inter illos partim nouationem; partim renunciationem, referimus: istam duplici ratione fieri existimamus, quando creditor scilicet vsuras sibi de pecunia hereditaria stipulatur: vel super ea cambiales litteras maiorem in securitatem a debitore scribendas curat. Quum pecuniam hanc in mutuum mutari statuunt iurisconsulti per stipulationem vsurarum *pp*), omnes quoque cum GEORG. AD. STRVVIO *q*)

PETR.

o) de classificatione creditorum, p. 21.

p) QVINT. SEPT. FLORENS RICINVS, enunciat. iuris, tit. XXXII. enunc. 41. ANDR. RAVCHBAR, part. I, quaest. 6. num. 8. HARTM. PISTOR obseruat. 142. CHRIST. PHIL. RICHTER, de iure et priuilegiis creditorum, diss. v. membr. VII. cap. 135. CASP. ZIEGLER, ad proc. ord.

Sax. tit. XLII. p. 181. CASP. HENK. HORNIVS consular. et responfor. class. v. res. 21. p. 297. IO. HENR. BECKER, supplem. ad electa discept. forens. part. II. p. 1333.

pp) L. 7. D. depositi. MEVIUS, part. I. dec. 55. part. v. dec. 158. part. VIII. decis. 62.

q) ex. XLIV. ibesf. 47.

PETR. MVLLERO *r*) IO. BERNH. FRIESIO *s*), LVD. MENCKIO *t*) AVG. BERLICHIO *u*), BEN. CARPZOVIO *x*), QVINT. SEPT. FLOR. RIVINO *y*), IO. HENR. BERGERO *z*), IO. RVD. ENGAVIO *a*), DAV. GEORG. STRVBEN *b*), IO. VLRIC. L. B. DE GRAMER *c*) ac AVG. LEYSERO *d*) in eo conveniunt, quod creditor pecuniae hereditariae, si vsuras sibi stipulatur, in chirographariorum numerum sit referendus privilegioque suo sit priuandus. Iis suffragari haud dubitamus; haud prius tamen id statuimus; quam si vsuras sibi stipulatus sit creditor ideoque eum, qui non quidem eas stipulatus est, ob moram tamen in solutione commissam vsuras accepit, privilegio haud priuandum censemus cum IO. BRVNNEMANNO *e*). Eadem ratione nouatio fit, obseruante modo laudato RIVINO *f*), vbi cambium super illa sit scriptum a debitore ac creditori datum, hocque iterum efficit, vt creditoribus hypothecariis praeferrari nequeat ac libenter demum concedimus LVD. MENCKIO *g*) quod creditor, si pecuniam hanc tamquam hereditariam haud petit ideoque nec ad privilegium hoc prouocat, huic renunciasse pu-

E 3

tetur

r) *comm. ad Serru.*, tom. III. p. 260.

s) *loc. memorat.*

t) *de pecunia numerata*, cap. II. §. I.

u) *part. III. conclus. 37.*

x) *part. III. const. 21. def. 16.*

y) *loc. laudar.*

z) *supplem. ad elect. process. execut. part. II. p. 507.*

a) *decis. part. II. p. 245.*

b) *reclitliche Bedencken*, tom. III. p. 274.

c) *tom. III. obs. iuris uniu. obs. II 171.*

d) *spec. cccclxxxiii. med. 5.*

e) *de processu concursus cred. cap. v. §. 21.*

f) *loc. memorat.*

g) *loc. laudar.*

tetur ac tuto solos inter creditores chirographarios sit lo-
candus.

§. XVIII.

MODIS tollendi priuilegium genuinis merito iungimus
adulterinos eorumque duos hoc loco nominamus. BENEDICT.
CARPZOVIVS *b*) primus fuit, quantum scimus, qui opinaretur,
creditorem priuilegium suum perdere, si terminum, so-
lutioni destinatum praeterlabi pateretur; neque pecuniam an-
te illum exigeret, hancque suam sententiam eo demum casu
iniquam putabat, si omnem operam dedisset, vt a debitore pe-
cuniam hanc acciperet; sed superuacaneum suscepisset laborem.
Quum auctoritas CARPZOVII tantum apud iurisconsultos
quorum aetas eius in tempora incideret quieue illum sequerentur,
habuit ponderis, vt sententiae eius vna adprobarentur
voce, factum est, vt hac quoque in re idem existimarent 10.
PHILIPPI *i*), CASP. ZIEGLERVS *k*), CHRIST. PHIL. RICHTER-
VRS *l*), GE. AD. STRVVIVS *m*), PET. MVLLERVS *n*), LVD-
MENCKIVS *o*), SAM. STRYCKIVS *p*), SAM. DE COCCEII *q*),
AC IAC. FRID. LVDOVICI *r*). 10. BRVNNEMANNVS *s*). CARP-

ZOVIO

b) part. 1. const. 18. def. 60.

i) ord. proc. Sax. tit. XLII. §.
8. num. 32.

k) ad ord. proc. tit. XLII. p. 181.

l) de iure et priuileg. credit. disp.
v. membr. 7. §. 6.

m) ex. XLIV. thes. 47.

n) ad Seru. tom. III. p. 260.

o) loc. memorat.

p) ad Brunnemann. de proc. con-
curfus cred. cap. v. §. 21. p. 81.

q) iur. controu. libr. XLII. tit.

5. p.

r) Einleitung in den Concur-
ces, cap. 10.

s) loc. memorat.

ZOVIO sese opposuit privilegiumque creditoris pecuniae hereditatis haud extingui, si eius dies cedat, docuit. CASP. HENR. HORNIVS ^{t)} eamdem fouet sententiam; nec cum eo facere dubitamus, quum maxima profecto creditori fieret iniuria, vbi priuari posse privilegio hoc statueremus per moram debitoris. Argumentum, quo sententiam nostram corrobamus, petimus partim ex eo, quod terminus, qui solutioni pecuniae destinatur eum in finem, vt tempus, quo ius praelationis extinguitur, adsit, haud determinetur, vbi vero eum in finem id haud sit, ius praelationis, quod creditori ratione nominis cuiusdam competat, per id, quod eius dies veniat, haud pereat; partim ex legibus, quae pecuniae nostrae privilegium tribuunt, Saxonice antiquioribus, quas tanquam fontes, ex quibus reliquae haustae sunt, hac in re considerare possumus, quum, qua in classe pecunia illa hereditaria, cuius dies iam venit, soluenda sit, non definiunt; sed privilegium ^{u)} hoc pecuniae hereditariae generatim adsignant. Ex his quum luce clarius constar illud creditori pecuniae, cuius dies iam venit, denegari haud posse: facile quoque rationes refutari possunt, quibus aduersarii sententiam suam corroborant. CARPZOVIVS creditorem, qui pecuniam hanc ante lapsum diei haud exigit, eam in mutuum mutare voluisse praesumit et ideo illi privilegium denegat; sed quo quaeso pacto ita argumentari licet? RICHTERSVS impotentibus et non negligentibus saltem iura subuenire atque vnicuique suam nocere moram tradit; sed creditorem hoc casu negligentiae posse adulari eique tribui posse moram, haud demonstrat ac simul in errore versatur, quod saltim impotentibus iura subuenire existimat. Reliqui iurisconsulti, qui in CARPZOVII AC RICHTERI sententiam discedunt, eorundem quoque argumentis vtuntur et solum praesidium nouum petunt ex verbis nouae decisionis Saxonicae ^{x)}: verum enim ve-

ro

^{t)} consulas ac respons. class. XIII. 7. et part. 1. const. 28.
num. VII. p. 977.

^{x)} CARPZOV. part. III. const.

^{u)} proc. Saxon. ord. iur. XLII. §. 21. def. 3. lqq.

ro ille ius debitoris, vsuras morae petendi tangit. Tribuit illud ipsi legumlator, saluo priuilegio, si debitor in mora fit constitutus hocque nomine per iudicem interpellatus ac conuentus; ex his vero haud sequitur, vt interpellatio quoque iudicialiter post lapsum termini facta esse debuerit, si ipsam tantum pecuniam prima in classe petat. Valer quoque haec lex solum in terris, electoris Saxonis imperio subiectis, ideoque haud quidquam ex ea colligendum est, quod ius commune de priuilegio hoc constituat. Eo quum accedat, quod omnes hos pericissimos viros hunc in errorem traxerit distinctio, quae facienda est in hereditate mobiliari mariti inter terminos pecuniae hereditariae, quorum dies iam venit, quorumue dies adhuc expectatur; sed haud extendi debet nostrum ad priuilegium, iure meritoque cum ipso senatu, qui Dresdae floret, prouocationum ^{z)} statuo, haud interesse, vtrum dies pecuniae hereditariae iam venerit; nec ne; neque opus esse creditori, vt interpellationem debitoris factam esse demonstrat; sed omni tempore hoc priuilegio suo vti ipsi licere.

§. XX.

QVEMADMODVM priuilegium pecuniae hereditariae haud exstinguitur, si dies ante ortum concursum venit; ita nec priuatur priuilegio coheres per venditionem rei immobilis hereditariae, de qua est soluenda, inter eius debitorem aliumue coheredem factam. Supra quidem traditum est, perire priuilegium, si debitor rem extraneo vendat, quum aduersus tertium agere nequit; in debitoris bonis vero haec res haud amplius existat. Requirit quoque eius natura diuisionem rerum hereditariarum, ea ratione, vt, si per venditionem res hereditaria vnum ad coheredem transit, pretium, quod soluere debet, pro pecunia hereditaria haud sit reputandum; vbi vero diuisio semel est facta ac per eam creditor ius exigendi pecuniam hereditariam vna cum priuilegio sortitus est, debitori

^{z)} *respo* HORNIO, *loc. citat.*

tori sine dubio in locum suum substituere alium coheredem, qui ab ipso praedium hereditarium emat et simul pretium pro illo soluendum in se suscipiat; neque per id privilegium extinguatur. Ita vel minimum iudicarunt iurisconsulti Vitembergenses apud IO. BALTH. WERNHERVM y).

XXI.

RESTAT, vt usum huius privilegii forensis demonstramus, hancque in rem necesse est, vt provincias Germaniae sedulo distinguamus. Sunt quaedam, in quibus privilegium pecuniae hereditariae publice est adprobatum. Nominamus inter eas ante omnia regiones, quae Saxoniae ducibus, ex Albertina aequae ac Ernestina stirpe oriundis, sunt subiectae hocque nomine prouocamus ad id, quod in ordinatione iudiciaria ELECTORALI z), ISENACENSI a), GOTHANA b) atque ALTENBURGENSI c) est cautum. Adprobant quod de pecuniae hereditariae indole eiusque privilegio tradidimus, quoad maximam partem; singularia tamen praecepta, quae fouent, haec sunt, quod secundum ISENACENSEM ac GOTHANAM veterem ordinationem interpellatio debitoris facta esse debuerit a creditore, qui privilegio uti velit, si dies eius ante ortum concursus venit: in ducatu ALTENBURGENSI vsurarum stipulatio privilegium, si creditor pecuniam hanc iudici indicauit ac noticiam eius in actis publicis litteris consignandam curauit, haud tollit: secundum ordinationem processus GOTHANAM recentiore summa pecuniae iudici quoque simpliciter significanda sit, vt illam in commentariis suis adnotet ac denique

F

iuxta

y) tom. III. part. II. obs. 489. P. 351.

z) ord. proc. Sax. ver. et recog. tit. XLII. §. 7.

a) Eijenach. Geriches und Execur. ordn. tit. XXVIII. §. 7.

b) ord. proc. Ernesti pii, part. I. cap. 18. §. 7. et ord. Serenissim. Ernesti II. quae nuper est vulgata, part. I. cap. 37. art. 4. p. 210.

c) ord. recog. Altenburg. part. I. cap. 37. §. 13. p. 239.

iuxta ordinationem ELECTORALEM recentiorem referuatio hypothecae ac domini coram iudice facta accedere debeat. Eadem ratione in terris SCHWARZBURGICIS *d)* priuilegium hoc floret; neque minus quondam vel minimum obtinuit in ducatu MAGDEBURGICO *e)*; ea tamen ratione, ut id quoque extenderetur, ad id, quod vnus coheres alteri pro rebus mobilibus; vel nominibus ipsi assignatis soluere deberet. Ordinatio POMERANICA *f)* etiam priuilegium, a nobis expositum creditori pecuniae tribuit; aliarum vero terrarum Germanicarum Ieges illud silentio praeterunt. Libenter id concedimus; ex hoc autem silentio haud argumentamur, nec istis in prouinciis priuilegium nostrum valere, quum plura principia iuris patrii hodie, uti supra est monstratum; in locatione creditorum, quae non semper legibus; sed consuetudine sustinentur et vel minimum priuilegium memoratum ad id, quod iure communi inter creditores concurrentes obtinet, referunt IO. BRUNNEMANNVS *g)*, IAC. FRID. LUDOVICI *h)* ac DAV. GEORG. STRVBEN *i)*.

d) part. IIII tit. II. §. 7.

e) Fürstl. Magdeburgische Process-
ordn. cap. 50.

f) classificar. Pomeran. p. 4.

g) de concursu credit. cap. V. §.

h) loc. laud.

i) in den rechtlichen Bedenken,
tom. IV. p. 273.

CONSULTISSIMO ATQVE AMPLISSIMO VIRO
 HENR. ANASTAS. OTTON. MVNDIO
 CIVITATIS BRVNSVICENSIS CONSVLI
 DIRIGENTI MERITISSIMO

S. D. P.
 CAROL. FRID. WALCHIVS.

NON possum; quin publice tibi gratuler de celebritate crastini diei, quo in publicum prodibit optimus filius tuus ac, certamine sollempni cum litteratissimis viris commisso, participem se reddet honorum summorum, a iurisconsultorum ordine ipsi decretorum. Persoluius per id ipsi praeium virtutis atque industriae, qui per tempus illud, quod nostra in academia consumsit, probis moribus discendique cupiditate omnibus, quos adit, sese commendavit; tu vero, vir CONSULTISSIME, percipis iam fructus laudabilis illius curae, quam in liberali eius educatione posuisti ac rara vteris felicitate, quam multi parentum attingere nequeunt. Deum immortalem precor, ut illum tibi conferuet: omnia, quae sit moliturus, fauste, feliciter fortunateque euenire iubeat atque efficiat, ut habeas aliquando in illo senectutis solatium et oblectamentum; te vero saluum ac incolumem per longam annorum seriem praester: omnia funesta omnia abs te auertat et quicquid in rei publicae, de qua optime iam meritus es, suscipis, fortunet. Vale, meque fauore tuo, quo mihi nihil iucundius est atque acceptius, profsequi perge. Ienae, d. xiiii. Octobr. anno post reparatam salutem CIOIOCCCLXXVI.

CLARISSIMO DOCTORANDO

S. D. P.
D. HENR. GODFR. SCHEIDEMANTEL. P. P. O.

Hos auspicato quos Themis obtulit
Summos honores nunc Tibi gratulor.
Sic splendeas saluus, precorque
Ex animo bona fata porro.
Tandem puellam diuitem, amabilem
Adiungat opto, castus Hymen Tibi,
Quae misceat curis paternis
Gaudia mille, iocosque mille.

VIRO

AMPLISSIMO ATQVE CONSULTISSIMO
IOANNI HENRICO MVNDIO
AMICO AESTVMATISSIMO

S. P. D.
M. FRIDERICVS AVGVSTVS WIDEBVRG,
BRVNOVICENSIS

Quam TECVM, AMICISSIME MVNDI, Helmstadii auspiciatus sum, Ienae redintegraui, arctior, vt inter commilitones, quibus communis patria est, esse solet, amicitia et consuetudo, iubet, vt hodie ante alios omnes ego potissimum TIBI gratuler. Gratulor vero non honores solum, qui in TE conferuntur, sed maxime etiam, quod tantis honoribus ornatus, hoc ipso die reditum paras in patriam dulcissimam. Optime enim sentio, quam blanda hinc TE ceperit voluptas, quam laeta certissime expectanda

da sint facta. Properas ad optimum Patrem, TVIS iam honoribus laetantem, ad dulcissimos amicorum TVORVM, partim et meorum, amplexus, in terras denique felicissimas, vbi CAROLVS et, qui futuri quoque temporis spem facit laetissimam, MAGNVS CAROLI FILIVS, bonos ciues amant et, qui virtute et doctrina excellunt, numquam non iustis et amplissimis praemiis adficiunt. — Erunt et TVAE eruditioni ac TVIS, quae iam polliceris, in vsu publicos meritis praemia splendissima, — abi ergo, iisque per longam vitae spatium vtere sospes atque incolumis. — Me, quem iam solum omnibusque ciuibus nunc primo orbatum, relinquis, ita ama, vt amicitiae perpetua continuatio, consuetudinis desiderium quodammodo leniat. Vale. Dab. Ienae pridie Iduum Octobr. a. r. f. CFCIOCCCLXXVI.

VIRO
CONSULTISSIMO AC DOCTISSIMO
DOMINO MVNDIO
IVRIVM DOCTORANDO DIGNISSIMO
AMICO SVO HONORATISSIMO,

S. P. D.

CAROLVS ANTONIVS FRIDERICVS A WVRMB,
SERENISSIMI PRINCIPIS SCHWARTZBURGO RVDOLSTADIENSIS
E NOBILIBVS AVLEFCIS
SOCIETATIS LATINAE IENENSIS MEMBRVM HONORARIVM.

Officii pariter atque humanitatis ratio a me requirit, vt TIBI viro consultissimo, non solum verbis, sed etiam scriptis declarem, quanti TE faciam, meorum quidem partium esse autumo, TE laudibus extollere, nisi TVAM cognitam haberem modestiam, conditionis TVAE insigne ornamentum. Hanc igitur ob causam, laudibus TE non efferre, in maximis TVIS laudibus positum esse puto. Quaecunq; prosperrima ac fortunata, vt TIBI eueniant, ex animo opto. Ceterum, vt etiam in posterum me TVAE amicitiae commendatum habes oro atque contendo. Vale resque TVAS feliciter age. Dab. Ienae d. VIII. Octobr. ann. MDCCCLXXVI.

MON

MONSIEUR.

Vous m'avez choisi pour un de vos oppofants; c'est avec bien du plaisir, que j'accepte cet honneur; sur tout parceque je fais par là l'ocasion de vous pouvoir dire publiquement, combien je vous estime, et quel est mon attachement pour vous. Agréez donc MONSIEUR que je vous félicite sur les honneurs auxquels vous parvien dicy aujourd'hui, en prenant le bonnet de Docteur, et sur la victoire que vous remporterez infailliblement suivie d'applaudiffemens vnanimés; des honneurs que vous avez mérités depuis long temps par VOTRE assiduité infatigable, et par VOTRE érudition profonde. N'allez pas prendre ceci pour un compliment, car l'amitié que vous m'avez toujours portée, ne souffre pas la moindre dissimulation. Enfin, MONSIEUR, je ne suis que trop persuadé de vos talens, et de VOTRE mérite, pour douter que vous n'en recueillez tout le fruit possible, car l'érudition que vous avez acquise, ne manquera pas de vous ouvrir le chemin aux plus grands dignités. Au reste MONSIEUR continuez je vous en prie de m'honorer de VOTRE amitié de mon côté, ce sera toujours pour moi la plus agreable occupation de vous prouver par des témoignages évidents, que je suis pour toute ma vie,

MONSIEUR,

VOTRE très-humble serviteur et sincère ami
B. G. H. HELLFELD.
de Jena. Etud. en Droits.

à Jena
ce 8 d'Octobre 1776.

MONSIEUR,

Voici, MONSIEUR, le jour ou toute la savante Jene va applaudir à VOTRE merite; comment pourrais-je metaire, moi, dont la cordiale amitié n'a désiré qu'une occasion d'éclater. Oui, MONSIEUR, je joins mes acclamations aux applaudiffemens des autres faisant les vœux les plus ardens à Dieu, que cette promotion vous serve d'entrée d'une fortune beaucoup plus brillante, jointe au bonheur les plus solide et le plus durable. Au reste, je Vous conjure, MONSIEUR, de me continuer Votre précieuse amitié et d'être persuadé que personne ne fera jamais plus sincèrement que moi

MONSIEUR

VOTRE très humble et tres obeissant serviteur
C. G. STAMM
Etudiant en Theologie
de la Livonie.

Jene
le 9. d'October 1776.

Zeua, Diss., 1775-77

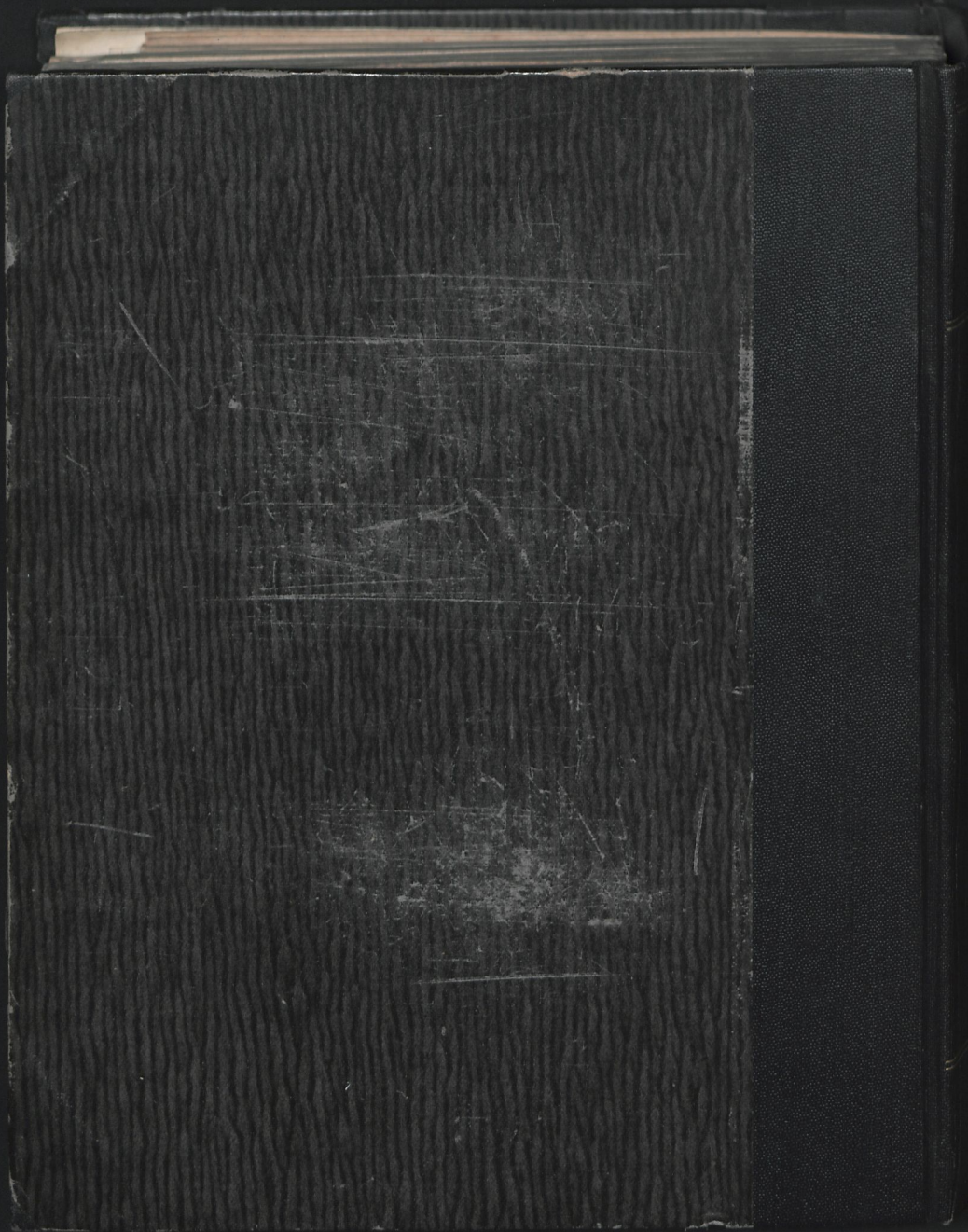
ULB Halle
004 216 229

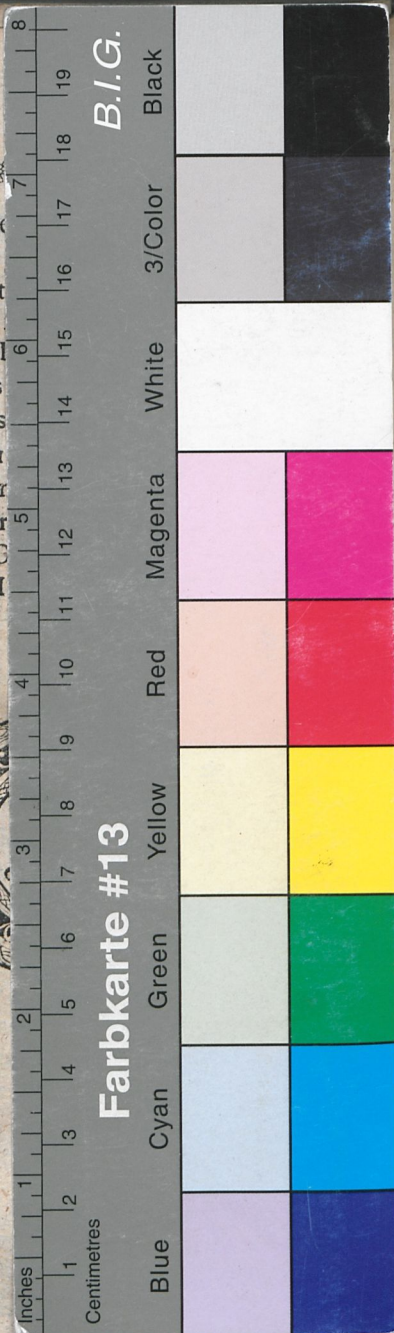
3

W 78

B.I.G.

Farbkarte #13

1776, 3
~~1777~~ 10

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
PRIVILEGIO
PECUNIAE HEREDITARIAE
CREDITORVM IN CONCVRSV

QVAM
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO DVCE AC DOMINO
DOMINO
CAROLO AVGVSTO
DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE, MONTIVM ANGARIAE
ET GVESTPHALIAE, REL.
EX DECRETO ILL. IVRISCONSVLTORVM ORDINIS
PRAESIDE
CAROLO FRIDERICO WALCHIO

IVR. DOGT. COD. AC NOV. PROF. PVBL. ORD. SERENISS.
DVC. GOTHAN. ET ALTENBVVG. CONSILIAR. AVLIC.
CVR. PROVINC. SAXON. COMMVN. AC IVRECONS. ORDI-
NIS ADSESS. SCABINOR. COLL. SENIORE SOCIET. LAT.
TENENSIS EPHORO ET FLORENTINAE COLVMBARIAE
DVISB. AC BREMENS. LITTER. COLLEGA

PRO
IVRIVM DOCTORIS DIGNITATE
D. XIV. OCT. C1776.
PVBLICAE ERVDITORVM DISQVVSITIONI
SVMITTIT AVCTOR
IO. HENRIC. MVNDIVS
BRVNOVICENSIS.

I E N A E
EX OFFICINA STRAVSSII.

